

Toekomst mineralenbalans?

MINAS is in Nederland verleden tijd, maar... Wellicht dat we in de toekomst in Europees verband toch weer met een soortgelijk systeem te maken krijgen. Dat is winst. Winst voor het milieu, winst voor de veehouder en eigenlijk ook winst voor het Nederlandse beleid. Tot die tijd kunnen melkveehouders met de excretiewijzer hun voordeel doen.

MINAS bleek uiteindelijk een waardevol managementinstrument. Immers, de technische en economische resultaten in de melkveehouderij verbeterden, terwijl het stikstofoverschot afnam. Binnen MINAS konden melkveehouders hun bedrijf optimaliseren en rekening houden met bedrijfsspecifieke omstandigheden en persoonsgebonden kenmerken.

Gebruiksnormen bieden te weinig uitdaging

Het huidige stelsel van gebruiksnormen biedt ondernemers weinig impulsen om actief te zoeken naar wat voor hen en hun bedrijf het beste is. Mogelijk dat de bedrijfsspecifieke excretie die pijn verzacht. Voorwaarde is dat de veehouder in staat is de omzetting van voer naar melk efficiënt te laten verlopen. Bovendien moet hij dan de omstandigheden mee hebben. Hij moet dus een goede mineralenmanager zijn en daarnaast een ruim aandeel snijmaïs in het rantsoen hebben.

De door Koeien & Kansen ontwikkelde excretiewijzer is daarbij een nuttig hulpmiddel. Naast de werkelijke (berekende) excretie kan de melkveehouder met de excretiewijzer in ieder geval het effect van diverse (alternatieve) voer- en managementstrategieën op de excretie doorrekenen. Hierdoor kan hij tenminste de veecomponent in zijn mineralenkringloop weer optimaliseren.

Europa ontwaakt

Ik hoop dat de melkveehouderij in de toekomst weer een balansinstrument kan toepassen dat inzicht verschaft in de efficiëntie van het gehele bedrijf. Een dergelijk instrument kunnen we ook gebruiken bij het bepalen van fosfaatgebruiksnormen. De aanscherping van de fosfaatbemesting vraagt immers ook om bedrijfsspecifieke gebruiksnormen. Gewasopbrengsten variëren nu eenmaal door bodemomstandigheden en management. Een bedrijfsspecifieke gebruiksnorm die rekening houdt met de fosfaattoestand van de bodem, voorkomt opbrengstderiving bij grond-

den die bovengemiddeld produceren en milieuschade daar waar de ondernemer en zijn grond niet bovengemiddelde kunnen produceren. Op termijn verwacht ik dat de mineralenbalans in Europa als een meer geavanceerd instrument wordt geaccepteerd. Onze collega's in soortgelijke projecten als Koeien & Kansen in Europa erkennen inmiddels dat het balansoverschot een betere indicator is voor de uiteindelijke milieukwaliteit.

Meer administratie. Nou en!

Uiteraard vraagt een dergelijk systeem meer administratie dan het huidige systeem. Maar is dat erg? Volgens mij niet. Het is geen ballast, maar noodzakelijke informatie om een bedrijf goed te kunnen sturen. Net als de uitslag van de melkcontrole. Door het slim koppelen van diverse informatiesystemen is dit vergaand te automatiseren. We moeten daarvoor niet bang zijn. Het is een kans en tegelijkertijd een enorme uitdaging om op termijn een soort MINAS-systeem te regelen.

Jaap Gielen, Projectleider

Verderop in deze nieuwsbrief twee artikelen over de gunstige effecten van een wisselbouwsysteem met gras en maïs op De Marke op de fosfaatbenutting en nitraatuitspoeling.

Excretiewijzer bewijst z'n waarde

Sinds september hebben zo'n 700 bezoekers de excretiewijzer gratis gedownload vanaf de website van Koeien & Kansen. Downloaden is één. Gebruiken is twee. De excretiewijzer bevestigt dat de berekende excretie voor veel bedrijven afwijkt van de forfait.

"Is het iets voor mij?"

Deze vraag en "heb ik er voordeel bij?", hoor ik bijna dagelijks. Mijn indruk is dat het haast altijd gunstig is voor bedrijven die bewust omgaan met bemesting en voeding. En zeker de bedrijven met een relatief hoge intensiteit in het zuidoostelijke deel van het land. Naast 30 % maïs in het bouwplan, kopen deze vaak ook nog snijmaïs aan.

De uitkomsten zijn wisselend. Afhankelijk van het bedrijf varieert de berekende excretie van 5 % hoger dan het forfait tot wel 20 % lager dan het forfait.

Lagere excretie bespaart op mestafzet

Een lagere excretie dan het forfait betekent direct een besparing op de kosten voor mestafzet. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten. Minder overschot betekent minder afvoeren en dus minder kosten. Minder afvoer betekent ook minder druk op de mestmarkt, waardoor de afzetkosten per kuub lager kunnen blijven. Voordeel is ook nog eens dat er minder organische stof van het bedrijf verdwijnt.

Hoe is lage excretie haalbaar?

Wat doen veehouders met een lage excretie nu anders dan anderen? Ze bemesten anders en ze voeren anders. Bij de planning van de bemesting kijken ze zowel naar het gebruik van de vorige snede als naar het gewenste gebruik van die snede en de snede waarvoor bemest gaat worden. Ze streven naar ruwvoer

dat de koeien goed benutten. Vaak zijn dit iets gewonere kuilen (ca. 900 VEM) met een lagere OEB-waarde. Voor de krachtvoeraanvulling vinden ze het DVE niet zaligmakend. Ze sturen liever op het ruw-eiwitgehalte en het OEB. Een ruw-eiwitgehalte boven 16 % is bijvoorbeeld niet meer nodig bij hoogproductieve koeien en ook de OEB mag erg laag zijn (0 - 100).

Jan van Middelaar, DLV Rundvee Advies

De excretiewijzer is inmiddels zo'n 700 keer gedownload.